

O ZMĚNĚ V HLAVĚ aneb #DOSTBYLOPLASTU SI RAZÍ CESTU ČESKEM

Apokalyptické scénáře zaplavily tuzemská média. Z velké části i kvůli iniciativě #dostbyloplastu Ministerstva životního prostředí, která začala letos v březnu a upozorňuje firmy, spotřebitele, ale i města a obce na možnosti, jak snížit množství použitého jednorázového nádobí i plastových obalů.

Celosvětová produkce plastů je od 60. let 20. století dvacetkrát vyšší. Jenom v Evropě se vyprodukuje přibližně 25,8 milionu tun plastového odpadu ročně. Přitom ze všeho toho odpadu takřka půlka jde na vrub plastovým obalům. To je jedno z mnoha sdělení, které veřejnosti předkládá iniciativa #dostbyloplastu.

„Naším cílem je nejen upozornit na problematiku plýtvání s plastovými obaly a jednorázovým nádobím, ale hlavně ukázat firmám, obcím i spotřebitelům, že některé z nich vůbec nejsou potřeba a místo jiných zase existují alternativy. Nemělo by nám připadat, že miliony plastových obalů na jedno použití jsou součástí pokroku,“ vysvětluje ministr životního prostředí Richard Brabec.

Hovoří i o tom, že nejdůležitější pro omezení jednorázového odpadu je zejména „změna v hlavě“ každého jednotlivce. Což je i důvod, proč Ministerstvo životního prostředí v rámci iniciativy #dostbyloplastu uzavírá s firmami dobrovolné dohody o snižování spotřeby plastů a jednorázového plastového nádobí. Podobné dohody přitom již fungují v jiných státech EU, například v Portugalsku nebo Finsku.

„V zahraničí existují podobné kampaně, ale nevím o žádné, která by byla takto rozvinutá. Výsledky se ale úplně porovnávat asi nedají. Rozhodně tedy ne v číslech. Každý na to jde svým způsobem a není to nijak sjednocené. Možná trochu neskromně si myslím, že #dostbyloplastu může být třeba inspirací pro ostatní,“ říká Kristýna Seidlová, která na Ministerstvu životního prostředí působí jako kontaktní osoba pro kampaň #dostbyloplastu.

Dodává, že úřad chce na konci letošního roku vyhodnotit, o kolik se u nás díky dobrovolným dohodám spotřeba jednorázových plastů snížila.

#DOSTBYLOPLASTU PRO FIRMY

Jakkoli iniciativa #dostbyloplastu dokáže oslovovat širokou veřejnost, zaměřená je především na firmy ze sektoru občerstvení: sítě kaváren, fast foody nebo i potravinové řetězce.

„Aktuálně se zapojily nadnárodní řetězce, jako jsou Costa Coffee, Ikea, Lidl, Fruitissimo nebo Starbucks. Chceme se dohodnout i s konkrétními provozovateli obchodních center, kde je produkce plastů z rychlých občerstvení hodně vysoká. Jednáme také s pivovary o omezení jednorázových kelímků. Je toho více, co se dá dělat, důležitý je nápad a inspirace pro ostatní,“ upřesňuje Kristýna Seidlová.

VRATNÉ KELÍMKY

Jedním z opatření v rámci iniciativy #dostbyloplastu je zavádění vratných kelímků. Ty, i když jsou nepatrně dražší než jednorázové, se dají opakovaně používat na všech velkých hudebních i jiných festivalech, koncertech, při společenských akcích, jako jsou třeba pivní slavnosti, vinobraní apod.

25,8
milionu tun
plastového
odpadu

... se ročně
vyprodukuje
v Evropě

Firmy podle ní na iniciativu reagují vesměs se zájmem. Jedním z důvodů je i pozitivní zpětná vazba, kterou následně získávají od zákazníků, ale roli zde hrají i praktické důvody.

„Firmy ušetří i na svých nákladech. Někdy stačí jenom změna v provozu.“

Stačí, že nebudou automaticky dávat k nápojům plastová brčka a ušetří celkem dost peněz. Samozřejmě, že u větších firem se tyto změny provádějí obtížněji, ale i velké firmy slyší na myšlenku předcházet vzniku plastového odpadu a hledají cestu, jak jeho množství snížit,“ dodává Kristýna Seidlová.

Dobrovolnou dohodu s Ministerstvem životního prostředí o snížení spotřeby jednorázových plastových obalů a plastového nádobí uzavřelo dosud 13 firem. Mezi ty největší patří České dráhy nebo společnost Lidl či Ikea. Zapojují se ale i menší podniky.

Například zákazníci sítě CrossCafe či Bageterie Boulevard budou nově dostávat jídlo ke konzumaci na místě i v keramickém nádobí. Ve vlacích Leo Expressu se zase bude ▶

Nedávné Pivní slavnosti zorganizované litoměřickými městskými kulturními zařízeními se staly první významnou akcí, na které se v Litoměřicích čepovaly nápoje do vratných zálohovaných kelímků, a ne těch jednorázových.

káva servírovat do opakovaně použitelných kelímků.

„Firem se nám ozývá relativně velké množství. Mimo ty velké, jako je například Vodafone, také mnoho malých kaváren. A pro ně máme něco speciálního. Uvádíme je na mapu na webu www.dostbyloplastu.cz, kde jsou vyobrazené podniky, které se nějakým způsobem snaží o snížení množství spotřebovaného jednorázového nádobí a plastu,“ vysvětluje Kristýna Seidlová.

MĚSTA I OBCE

Iniciativa #dostbyloplastu si nachází příznivce i mezi městy a obcemi. Příkladem mohou být Litoměřice, které podle slov svých zastupitelů zahájily boj proti nadměrné spotřebě jednorázových plastových kelímků. Pozitivní je, že nezůstali jen u slov. Nedávné Pivní slavnosti zorganizované litoměřickými městskými kulturními zařízeními se staly první významnou akcí, na které se v Litoměřicích čepovaly nápoje do vratných zálohovaných kelímků, a ne těch jednorázových.

„Ozvalo se nám už několik dalších obcí i měst. Ti, kdo projeví zájem,

bývají často i velice dobře informovaní a připravení. U některých z nich přitom již na jimi pořádaných

akcích fungují zálohované vratné kelímky, což je jeden z nejlepších způsobů, jak se dá okamžitě předcházet vytváření odpadu, který vzniká používáním kelímků jednorázových. A po úspěchu akce pak často přemýšlejí a plánují i další opatření,“ upřesňuje Kristýna Seidlová.

Zájem o aktivitu #dostbyloplastu projevili pražský magistrát, ale také jednotlivé městské části a malé obce. Nově se připojí například Praha 6 s iniciativou #praha6neplastuje.

ZÁLOHOVANÉ KELÍMKY NA KÁVU

Jednou z diskutovaných možností v rámci iniciativy #dostbyloplastu je zavedení zálohovaných kelímků na kávu s víčkem. Opatření by fungovalo na bázi spolupráce mezi kavárnami s různými majiteli. Zákazník by si v jedné z kaváren koupil kávu a za vratný kelímek zaplatil zálohu kolem 50 korun. Kelímek by si odnesl a po vypití kávy by ho v jiné – do systému zapojené – kavárně vrátil a svých 50 korun by dostal zpět. Rozšířilo by to již existující praxi, kdy je možné si do kelímku objednat novou kávu se slevou za to, že máte vlastní kelímek.

ZNÁMÉ PODNIKY

To, že si iniciativa #dostbyloplastu razí cestu Českem, potvrzuje i její další „zásah“. Zapojují se do ní veřejně pořádané akce a významné kulturní a společenské organizace. Jednou z takových je i firma TCP, která spravuje farmářské trhy na pražské náplavce, kde v září začali s postupným přechodem na „bezobalové hospodářství“. Zmizí zde jednorázové plastové kelímky a nahradí je zálohované. Podobný osud má potkat také plastové tašky a sáčky.

Ruku v ruce s iniciativou #dostbyloplastu jdou ale i další kroky Ministerstva životního prostředí. V červenci spolu se Státním fondem životního prostředí ČR spustilo výzvu pro dotace na inovativní projekty, které mohou mimo jiné cílit i na snížení spotřeby plastů.